Nr 17/1971. Ålands landskapsstyrelses framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag angående ändring av landskapslagen om kommunalskatt för gårdsbruk.

Genom en lag av den 30 december 1970 angående ändring av inkomstskattelagen för gårdsbruk (FFS 847/70) har vissa ändringar av beskattningssystemet genomförts i riket, vilkas huvudsakliga syfte är att lindra beskattningen för mindre lägenheter samt beträffande avskrivningssystemet, att bringa det i överensstämmelse med vad som gäller näringsbeskattningen. I förstnämnda syfte har arealtillägget, som enligt regeringens framställning i ärendet delvis kan betraktas som ett socialt understöd, befriats från skatt, liksom också värdet av de till egen konsumtion tagna produkterna.

Genom lagändringen har skatteplikten för vederlag och ersättning, som uppburits för i skattskyldigs eget bruk varande bostadsbyggnad, slopats med motiveringen att anskaffningsvärdet av sådan byggnad icke är avdragsgill. Därutöver har åldersgränsen för de barn, som kan lyfta för lantbrukaren avdragbar lön, sänkts från 16 till 14 år. Också vissa andra ändringar som avser förtydliganden och undanröjande av oklarheter ingår i lagen.

Genom ovan refererade lagändring har man i statsbeskattningen i fråga om avskrivningen för byggnader och konstruktioner övergått till ett degressivt system och ifråga om avskrivningens storlek försökt åstadkomma största möjliga överensstämmelse med vad som gäller vid beskattningen av övrig näringsverksamhet. I statsbeskattningen skall således anskaffningsutgiften för byggnad och konstruktion, vartill även hänföres grundförbättringskostnader, avdras genom avskrivningar, som bestämmes på basen av den icke avskrivna delen av anskaffningsutgiften. Avskrivningen under ett skatteår får vara högst tio procent av den icke avskrivna anskaffningsutgiften för ekonomibyggnad och högst sex procent av den icke avskrivna anskaffningsutgiften för bostads-, administrations- o.a. liknande byggnad samt högst 20 procent av den icke avskrivna anskaffningsutgiften för växthus och annan lätt konstruktion.

Då landskapsstyrelsen anser dessa avskrivningsregler vara motiverade dels med hänsyn till likformigheten mellan lantbruks- och näringsbeskattningen och dels med hänsyn till att samma avskrivningsregler borde gälla i stats- och kommunalbeskattningen, föreslår landskapsstyrelsen en i huvudsak motsvarande ändring av 9 § landskapslagen

om kommunalskatt för gårdsbruk. I överensstämmelse med 34 § 2 mom. 1 punkten landskapslagen om kommunalskatt för näringsverksamhet skulle byggnader, som användes i härbärgeringsverksamhet, få en högre avskrivningsprocent. Sådana byggnader föreslås bli i detta avseende jämställda med ekonomibyggnader och avskrivningsprocenten skulle därmed uppgå till tio procent av den icke avskrivna anskaffningsutgiften.

Skattelagskommittén hade vid behandlingen av detta ärende icke ansett det föreligga skäl att föreslå skattefrihet för arealbidraget. Som orsak härtill angav kommittén att arealbidraget som ett led i lantbrukets prisbildning icke är ett socialbidrag som ges efter behovsprövning. För att de lägre inkomsttagarna inom jordbruket skulle kompenseras föreslogs i stället en förhöjning av grundavdragen.

Landskapsstyrelsens majoritet anser emellertid att arealbidraget på samma sätt som vid statsbeskattning icke skulle anses vara en beskattningsbar inkomst. Skattefriheten innebär i själva verket en förhöjning av bidraget som sådant. Mot bakgrund av att denna skattefrihet dessutom var ett resultat av stabiliseringsförhandlingarna senaste höst, har landskapsstyrelsens majoritet ansett det skäligt, att även de åländska småbrukarna skall få del av denna skattelättnad.

Däremot har landskapsstyrelsen omfattat kommitténs förslag om att jordbrukarna skall beskattas för värdet av den egna konsumtionen av gårdens produkter i motsats till vad som gäller statsbeskattningen. Landskapsstyrelsens majoritet har nämligen ansett att en sådan skattefrihet skulle innebära ett avsteg från en av de grundprinciper, på vilka hela det nuvarande lantbruksbeskattningssystemet vilar, nämligen den att beskattningen inom denna näring så långt det är möjligt skall överensstämma med beskattningen av övrig näringsverksamhet. Dessutom skulle en sådan ändring leda till praktiska svårigheter då det gäller att avskilja den del av de avdragbara kostnaderna som hänför sig till dessa produkter.

Då emellertid det värde av eget arbete som härrör från produktionen av de varor, som lantbrukaren använder i sitt eget hushåll, icke borde beskattas, har landskapsstyrelsen ansett det skäligt att endast en viss del av värdet av den del av gårdens produkter, som konsumeras i den skattskyldiges hushåll, borde vara beskattningsbar. Likaså skulle det för landskapsstyrelsens del vara lättare att fastställa värdet för de olika produkterna med producentpriset som grund. Sålunda föreslår landskapsstyrelsen en sådan lydelse av 5 § 12 p. att som skattepliktig inkomst skulle anses två tredjedelar av producent-

priset av lantbruksprodukter från lägenheten, vilka använts i den skattskyldiges och hans familjs privata hushåll.

De nedan föreslagna ändringarna överensstämmer i övrigt med ovan nämnda rikslag. Då de värden för egna produkter som landskapsstyrelsen fastställt för skatteåret 1970 i huvudsak överensstämmer med gällande producentpriser, har landskapsstyrelsen ansett det möjligt att tillämpa de ändrade stadgandena på beskattningen av 1970 års inkomster, förutom då det gäller 5 § 8 p. och 7 § 1 mom., vilka stadganden också i fråga om statsbeskattningen tillämpas första gången vid beskattningen av 1971 års inkomster.

Landskapsstyrelsen har tagit del av skattelagskommitténs betänkande med förslag till landskapslag om kommunalskatt för gårdsbruk (bet. 3/1971). Förslaget är fortfarande under beredning i landskapsstyrelsen och torde icke kunna slutbehandlas förrän till instundande höstsession. I landskapsstyrelsen har dessutom den synpunkten framförts, att ärendet är av sådan bärvidd, att innevarans års val lämpligen kunde föregå framställningens behandling i landstinget.

Med hänvisning till det ovan anförda får landskapsstyrelsen vördsamt förelägga landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om kommunalskatt för gårdsbruk.

I enlighet med Ålands landstings beslut ändras 5 § 1 mom. 2, 4, 8 och 12 punkterna samt 2 mom., 6 § 1 mom. 4 och 7 punkterna, 7 § 1 och 2 punkterna, 9 §, 16 § 1 mom., och 24 § i landskapslagen den 4 april 1968 om kommunalskatt för gårdsbruk (6/68) av dessa 6 § 1 mom. 4 och 7 punkterna samt 7 § 1 och 2 punkterna sådana de lyder i landskapslagen den 15 april 1969 (15/69) samt fogas till 10 § ett nytt 5 mom. som följer:

5 §.

I 4 § avsedda skattepliktiga inkomster av lantbruket under skatteåret äro bland andra:

- - - - - - - - - - - - - -

2)överlåtelsepris samt skade-, försäkrings- och andra ersättningar för byggnad och konstruktion, som den skattskyldige ägt kortare tid än tio år, med undantag av överlåtelsepris och ersättningar för byggnad, konstruktion eller del därav, som använts som bostad för den skattskyldige eller hans familj eller eljest i deras privata hushåll, dock så, att vinst på byggnader och konstruktioner i samband med överlåtelse av brukningsenhet eller del därav beskattas på sätt i 24 § stadgas;

- - - - - - - - - - - - - -

4) av staten och landskapet till stöd för lantbruksproduktionen uppburna bidrag och ersättningar, med undantag av arealtillägg samt ny- och stenröjningspremier samt andra med dem jämförliga jordförbättringsunderstöd och bidrag för anskaffning och grundreparation av byggnad, konstruktion eller del därav, som är avsedd att användas som bostad för den skattskyldige eller hans familj eller eljest i deras privata hushåll, dock så, att bidrag och ersättningar för anskaffning av maskiner, redskap och anordningar samt för grundförbättringar på dem beaktas såsom inkomst på sätt i 8 § och understöd för täckdikning på sätt i 10 § stadgas samt för anskaffning av byggnader och för grundförbättringar på dem uppburna bidrag genom avdrag av dem från motsvarande anskaffnings- eller grundförbättringsutgifter;

- - - - - - - - - - - -

8) vederlag för nyttjande av maskiner, redskap och anordningar samt hästar ävensom annan produktionsmateriel samt i samband med ersättningar för nyttjande av produktionsmateriel uppburna löner och andra ersättningar för arbete, som utförts av den skattskyldige och för lant- eller skogsbruket avlönade arbetstagare, dock så, att då den skattskyldige använder häst eller traktor i skogskörslor eller annat arbete under annans ledning och tillsyn, 50 procent av totalförtjänsten av nämnda arbete, om ej annat visas, skall anses såsom ersättning för nyttjandet av häst eller traktor och återstoden såsom lön för arbetet, vilken beskattas såsom personlig inkomst;

- - - - - - - - - - - - -

12) två tredjedelar av producentpriset av lantbruksprodukter från lägenheten, vilka använts i den skattskyldiges och hans familjs privata hushåll; samt

- - - - - - - -

Överlåtes eller skadas byggnad eller konstruktion och fortsätter den skattskyldige lantbruket på lägenheten samt uppför ny byggnad eller konstruktion eller reparerar skadad byggnad eller konstruktion, beaktas för dem erhållna överlåtelsepris samt skade-, försäkrings- och andra ersättningar, med undantag av ett mot anskaffningsutgiftens icke avskrivna del svarande belopp, såsom intäkt genom att de avdragas från anskaffnings- och grundförbättringsutgifterna för den nya eller reparerade byggnaden eller konstruktionen. Har för byggnad eller konstruktion erhållet överlåtelsepris eller skade-, försäkrings- eller annan ersättning icke på ovan nämnt sätt bokförts såsom inkomst det skatteår då byggnaden eller konstruktionen överläts, förstördes eller skadades eller de tre därpå följande skatteåren, hänföres överlåtelsepriset, ersättningen eller den del därav, som icke beaktats

såsom inkomst, till intäkt för det skatteår, under vilket densamma senast hade bort avdragas från anskaffnings- eller grundförbättringsutgifterna.

6 §.

I 4 § avsedda avdragbara utgifter för inkomstens förvärvande och bibehållande äro bland andra:

\- - - - - - - -

4) anskaffnings- och grundförbättringsutgifter för byggnader och konstruktioner på lägenheten samt i lantbruket använda maskiner, redskap och anordningar ävensom täckdiken, broar, dammar och andra sådana nyttigheter, med i 7 § stadgade undantag;

\- - - - - - - - -

7) utgifter för reparation och underhåll av byggnader och konstruktioner på lägenheten samt i lantbruket använda maskiner, redskap, anordningar, diken, broar, stängsel, vägar och annat dylikt;

\- - - - - - - -

7 §.

Avdragbara utgifter äro icke:

1) löner, pensioner och andra förmåner, vilka tillkomma den skattskyldiges make samt sådant barn eller annan familjemedlem, som icke före skatteåret fyllt 14 år, eller, om den skattskyldiga är dödsbo, efterlevande make och sådan delägare eller sådant barn till delägare som icke före skatteåret fyllt 14 år;

2) anskaffnings- och grundförbättringsutgifter för sådan byggnad, konstruktion eller del därav, som användes såsom bostad för den skattskyldige eller hans familj eller eljest i deras privata hushåll;

\- - - - - - - -

9 §.

Anskaffningsutgift för byggnad och konstruktion, vartill även hänföras i 6 § 4 punkten avsedda utgifter för grundförbättring av byggnaden eller konstruktionen, avdrages genom avskrivningar, vilka bestämmas på grundval av den icke avskrivna delen av anskaffningsutgiften.

Skatteårets avskrivning får uppgå till högst:

1) 10 procent av den icke avskrivna anskaffningsutgiften för ekonomibyggnad samt för fritidsbyggnad, som användes i uthyrningsverksamhet;

2) 6 procent av den icke avskrivna anskaffningsutgiften för bostads-, administrations- eller annan därmed jämförlig byggnad; samt

3) 20 procent av den icke avskrivna anskaffningsutgiften för växthus och annan lätt konstruktion.

Visar den skattskyldige, att gängse värdet av byggnad eller konstruktion, som avses i denna paragraf, vid skatteårets utgång till följd av att egendomen nedgått i värde, förstörts eller skadats eller av annan orsak är lägre än den oavskrivna delen av anskaffningsutgiften, må sådan tilläggsavskrivning göras på anskaffningsutgiften, att den oavskrivna delen av anskaffningsutgiften nedgår till det gängse värdet.

10 §.

\- - - - - - - -

Av anskaffningsutgiften för grus- och sandtäkt, stenbrott, torvmosse eller annan sådan egendom avskrives varje skatteår en mot den förbrukade ämnesmängden svarande del.

16 §.

Förutsättning för att skattskyldig skall komma i åtnjutande av i 15 § avsedd skattefrihet är, att beskogningen eller dikningen utförts enligt plan, vilken, innan arbetet påbörjats, blivit för området godkänd av landskapsstyrelsen. Skattefrihet beviljas icke, då fråga är om område, vars beskogning icke förutsätter sådd eller plantering eller vars utdikning icke kan anses ändamålsenlig med tanke på förbättrande av växtplatsens skogsproduktionsförmåga, ej heller då fråga är om område, på vilket avverkning i strid med landskapslagen om enskilda skogar företagits.

\- - - - - - - -

24 §.

Vinst vid överlåtelse av jordbruksfastighet eller del därav beskattas på sätt som förutsättes i landskapslagen om kommunalbeskattning i landskapet Åland.

Denna lag tillämpas första gången vid kommunalbeskattningen för år 1970, dock så, att lagens 5 § 1 mom. 8 punkt och 7 § 1 punkt tillämpas första gången vid kommunalbeskattningen för år 1971.

Mariehamn, den 16 mars 1971.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd Martin Isaksson

Lagberedningssekreterare Sune Carlsson.